Instytucja zawieszenia w prawach studenta jako środek zapobiegawczy

Wyrok
Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku
z dnia 29 lutego 2024 r.
III SA/Gd 477/23

Teza

Instytucja zawieszenia w prawach studenta przyjmuje charakter środka zapobiegawczego, nie służy ona ocenie, czy student dopuścił się zarzucanych mu czynów. Jednak jedynie ich uzasadnione podejrzenie umożliwia organowi zastosowanie środka w postaci czasowego uniemożliwienia wykonywania praw i obowiązków studenta takich jak np. udział w zajęciach dydaktycznych, korzystanie z akademika czy ograniczenie bądź wstrzymanie pomocy stypendialnej.

Skład sądu

Adam Osik
Bartłomiej Adamczak (przewodniczący)
Janina Guść (sprawozdawca)

Sentencja

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gdańsku po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 lutego 2024 r. sprawy ze skarg J. K. na punkt 1 i 2 decyzji Rektora Uniwersytetu Gdańskiego z dnia 10 lipca 2023 r. Nr 0400.0091.5.2023 w przedmiocie zawieszenia w prawach studenta uchyla punkt 1 i 2 zaskarżonej decyzji.

Uzasadnienie

Rektor Uniwersytety Gdańskiego, działając na podstawie art. 312 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 742 ze zm.), powoływanej dalej jako "p.s.w.n.", oraz art. 108 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 775 ze zm.), powoływanej dalej jako "KPA", w związku z poleceniem przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego oraz uzasadnionym podejrzeniem popełnienia przez J. K., studenta kierunku (...) Uniwersytetu Gdańskiego, przestępstwa z art. 190a § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks Karny (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1138 ze zm.), decyzją z dnia 10 lipca 2023 r. postanowił:

1) zawiesić J. K. - studenta kierunku (...) Uniwersytetu Gdańskiego, w prawach studenta do czasu wydania orzeczenia przez komisję dyscyplinarną;

2) nadać decyzji rygor natychmiastowej wykonalności.

Uzasadniając decyzję Rektor UG wskazał, że w dniu 4 lipca 2023 r. do Prorektora ds. Studenckich i Jakości Kształcenia Uniwersytetu Gdańskiego wpłynęło zawiadomienie sporządzone przez dr hab. A. B., prof. UG, o możliwości popełnienia deliktu dyscyplinarnego i zarazem przestępstwa przez J. K., studenta kierunku (...) Uniwersytetu Gdańskiego. Do zawiadomienia zostało dołączone zgłoszenie z dnia 3 lipca 2023 r. sporządzone przez dr hab. C. D., prof. UG, pełniącą funkcję promotora pracy magisterskiej studenta J. K.

Zgodnie z treścią ww. zawiadomienia i zgłoszenia dr hab. C. D., prof. UG, stwierdziła, że J. K., który nie uczestniczył w seminariach dyplomowych oraz pomijał i kwestionował jej zalecenia dotyczące treści pracy dyplomowej, nie spełnił kryteriów formalnych warunkujących dopuszczenie do egzaminu dyplomowego. Po odmowie zaakceptowania przez promotor pracy dyplomowej, student często dzwonił na jej prywatny numer telefonu, którego mu nie udostępniła. W trakcie tych rozmów student natarczywie kwestionował uwagi merytoryczne promotor dotyczące jego pracy dyplomowej, a także usiłował wymóc na promotor zaakceptowanie treści tej pracy - aż do czasu zablokowania przez promotor jego numeru telefonu. Student pierwszy raz uczestniczył w seminarium stacjonarnym dopiero w dniu 17 czerwca 2023 r., bowiem wcześniej - w korespondencji prowadzonej z promotor za pośrednictwem poczty elektronicznej - kwestionował koniecz-

ność udziału w seminarium. W trakcie seminarium w dniu 17 czerwca 2023 r., po raz kolejny usiłował on wymóc na promotor zaakceptowanie treści jego pracy dyplomowej i kwestionował uwagi merytoryczne promotor dotyczące pracy dyplomowej, a także sam sposób prowadzenia przez nią seminarium. Nadto, w treści korespondencji student zwracał się do promotor w sposób autorytarny, wydając jej polecenia oraz stawiając nieuzasadnione zarzuty.

Mając na uwadze powyższe Rektor UG stwierdził, że w treści ww. zawiadomienia z dnia 4 lipca 2023 r. zostało zgłoszone zachowanie studenta, które wyczerpuje znamiona przestępstwa z art. 190a § 1 Kodeksu karnego. Zachowanie studenta polegało bowiem na uporczywym nękaniu prof. UG dr hab. C. D., co wzbudziło u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia lub udręczenia, a także istotnie naruszyło jej prywatność. W związku z tym, wobec studenta zastosowano normę art. 312 ust. 5 u.s.w.n.

Jednocześnie Rektor UG postanowił o nadaniu decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności na podstawie art. 108 § 1 KPA

W ocenie organu, nadanie decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności jest niezbędne ze względu na interes społeczny rozumiany jako interes wszystkich członków społeczności akademickiej UG. W tym zakresie wskazano, że zgodnie z przepisami Kodeksu Etyki Studenta UG (uchwalonego przez Parlament Studentów UG w dniu 14 października 2011 r.), student deklaruje: "przestrzeganie norm moralnych ogólnie przyjętych w naszym społeczeństwie, a w szczególności norm moralnych przyjętych w środowisku akademickim" (pkt 1 Kodeksu), "przestrzeganie obowiązujących norm prawnych" (pkt 2 Kodeksu), "korzystanie z prawa do wolności słowa w ramach norm etycznych oraz prawnych" (pkt 7 Kodeksu), oraz "brak przyzwolenia na udział studentów w jakichkolwiek działaniach mogących uwłaczać godności studentów lub innych członków społeczności akademickiej, lub wpłynąć negatywnie na dobre imię uczelni" (pkt 9 Kodeksu, obowiązek studenta UG dbania o dobre imię Uczelni określa też pkt 6 Kodeksu). Ponadto zgodnie z przepisami § 6a ust. 2 Regulaminu Studiów UG (t.j. załącznik do uchwały Senatu UG nr 23/22 z dnia 28 kwietnia 2022 r. w sprawie zmiany Regulaminu Studiów UG), student ma obowiązek kierowania się zasadami określonymi w Kodeksie Etyki Studenta UG. Natomiast czyn, o którego popełnienie jest podejrzewany J. K., uchybia godności studenta UG oraz dobremu imieniu Uniwersytetu. Rektor UG na poparcie swojego stanowiska przytoczył sygnatury wyroków sądów administracyjnych wydanych w tematyce użycia środka zawieszenia w prawach w celu ochrony dobrego imienia uczelni na tle poprzednio obowiązującej regulacji ustawowej.

Nie zgadzając się z decyzją Rektora UG J. K. wniósł do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku dwie skargi. W pierwszej skardze skarżący zaskarżył pkt 1 decyzji, tj. postanowienie o zawieszeniu go w prawach studenta do czasu wydania orzeczenia przez komisję dyscyplinarną (skargę zarejestrowano pod sygn. akt III SA/Gd 550/23). W drugiej skardze skarżący zaskarżył natomiast pkt 2 decyzji, tj. postanowienie o nadaniu decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności (skargę zarejestrowano pod sygn. akt III SA/Gd 477/23).

Zaskarżonej decyzji w zakresie pkt 1 skarżący zarzucił naruszenie art. 7 KPA oraz naruszenie art. 77 § 1 KPA poprzez niezebranie i nierozpatrzenie w sposób wyczerpujący materiału dowodowego, tj. podjęcie decyzji o zawieszeniu wyłącznie na podstawie korespondencji mailowej, niepodpisanej elektronicznie bez zebrania materiału dowodowego i bez ustalenia okoliczności, w jakich miało dojść do naruszenia przez studenta zarzucanych mu czynów.

Mając na uwadze powyższe zarzuty, skarżący wniósł o stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji, ewentualnie o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości. Wniósł ponadto o stwierdzenie rażącego naruszenia prawa oraz o zwrot kosztów postępowania.

W uzasadnieniu skargi skarżący wskazał, że jest studentem studiów zaocznych, ma zaliczone wszystkie przedmioty, z wyjątkiem seminarium magisterskiego, z którego na przedostatnim semestrze otrzymał ocenę 5. Obecne działania promotor - prof. UG dr hab. C. D., w ocenie skarżącego, mogą nosić znamiona działań odwetowych w związku z tym, iż odważył się m.in. poinformować władze uczelni, iż nie prowadziła zajęć, za które otrzymała wynagrodzenie, co może naruszać zasady etyki zawodowej pracowników Uniwersytetu Gdańskiego.

Skarżący wskazał, że jedynymi dowodami w sprawie, na podstawie których doszło do podjęcia decyzji przez Rektora UG o zawieszeniu, ze względu na możliwość popełnienia przestępstwa z art. 190a Kodeksu karnego, jest lakoniczny e-mail prof. UG dr hab. C. D. do Dziekana, a zaadresowany i wysłany jedynie do Prodziekana, prof. UG dr hab. A. B. Co istotne, zdaniem skarżącego, nie jest on podpisany cyfrowo - nie wiadomo nawet czy został wysłany przez prof. UG dr hab. C. D., a można mieć w tym zakresie wątpliwości, z uwagi na składnię, błędy stylistyczne i merytoryczne. Skarżący zaznaczył przy tym, że treść wiadomości prof. UG dr hab. C. D. jest ogólnikowa, lakoniczna i wskazuje, kiedy, gdzie, i w jaki sposób skarżący naruszył jakiekolwiek przepisy, a na pewno nie wynika z niej, iż naruszył on art. 190a Kodeksu karnego, czym uzasadniano jego zawieszenie w prawach studenta. Skarżący, odnosząc się do treści powyższej wiadomości, wskazał także, że mogło dojść do poświadczenia nieprawy przez prof. UG dr hab. C. D. w złożonym przez nią zawia-

domieniu, a więc do przestępstwa z art. 234 Kodeksu karnego. Skarżący stwierdził, że zgodnie z art. 63 § 1 KPA, jeżeli przepisy odrębne nie stanowią inaczej, podania wniesione na adres poczty elektronicznej organu administracji publicznej pozostawia się bez rozpoznania. Zatem mogło dojść do naruszenia art. 231 § 1 Kodeksu karnego przez Prodziekana Wydziału (...), prof. UG dr hab. A. B. - poprzez procedowanie otrzymanej wiadomości e-mail w celu zawieszenia studenta, jak również Prorektora UG prof. UG dr hab. E. F., poprzez przekroczenie swoich uprawnień poprzez zawieszenie studenta.

Skarżący wskazał, że w dokumentacji sprawy zarzuty z Kodeksu karnego pojawiają się jedynie w samej decyzji. Nadto zarzucił on, że z przepisów prawa nie wynika możliwość zawieszenia studenta na czas postępowania.

W skardze dotyczącej pkt 2 decyzji Rektora UG skarżący zarzucił naruszenie art. 108 § 1 KPA wskazując, że uzasadnienie rygoru natychmiastowej wykonalności nie zostało szczegółowo uzasadnione, nie jest logiczne ani czytelne, budzi wątpliwości co orzekający miał na myśli i w jaki sposób rygor natychmiastowej wykonalności miałby być niezbędny w tej sytuacji. Skarżący podkreślił, że jedną z przesłanek nadania decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności jest "niezbędność" niezwłocznego wdrożenia danego rozstrzygnięcia w życie. Chodzi tu o przypadek, gdy - w danym czasie i w istniejącej sytuacji - nie można obejść się bez wykonania praw lub obowiązków, o których rozstrzygnięto w decyzji, gdyż zwłoka w ich wykonaniu zagraża dobrom określonym w art. 108 § 1 KPA Zagrożenie to musi mieć realny charakter. Tymczasem, zdaniem skarżącego, w jego przypadku, nie doszło do "niezbędności", można było obejść się bez wykonania praw lub obowiązków, o których rozstrzygnięto w decyzji, ponieważ nie zagrażały one dobrom wynikającym z art. 108 § 1 KPA Zagrożenie nie istniało, nie miało realnego charakteru.

W odpowiedzi na skargi skarżącego Rektor UG wniósł o ich oddalenie, podtrzymując stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Odnosząc się do zarzutów skarżącego w zakresie pkt 1 decyzji Rektor UG wskazał, że w treści decyzji wyraźnie wskazano, że okoliczności uzasadniające podejrzenie popełnienia przez skarżącego przestępstwa z art. 190a § 1 Kodeksu karnego organ ustalił na podstawie dokumentów złożonych do akt sprawy, do których należą: zawiadomienie z dnia 4 lipca 2023 r., sporządzone przez dr hab. A. B., prof. UG i prodziekana Wydziału (...) UG oraz zgłoszenia z dnia 3 lipca 2023 r., które sporządziła dr hab. C. D., prof. UG, pełniąca funkcję promotora pracy magisterskiej skarżącego. Organ ustalił stan faktyczny na podstawie obu wymienionych dokumentów, których nie można uznać za "lakoniczne" lub "ogólnikowe". W ocenie Rektora UG, w treści obu wskazanych dokumentów wystarczająco jasno i szczegółowo przedstawiono stan faktyczny sprawy i zachowanie skarżącego, które wyczerpuje znamiona przestępstwa z art. 190a § 1 Kodeksu karnego.

Rektor UG zaznaczył, że niezbędna kwalifikacja działań skarżącego jako czynu wyczerpującego znamiona przestępstwa z art. 190a § 1 Kodeksu karnego została dokonana w treści zaskarżonej decyzji. Trudno oczekiwać, aby takiej ścisłej kwalifikacji prawnej dokonywali, w pismach poprzedzających wydanie zaskarżonej decyzji, pracownicy Wydziału (...) UG lub Prorektor UG, będący pracownikiem Wydziału (...). Natomiast w tych pismach określono, w sposób wystarczający dla potrzeb postępowania administracyjnego, naganne zachowanie studenta oraz konieczność zbadania tego zachowania pod kątem ewentualnej kwalifikacji prawnej skutkującej zawieszeniem skarżącego w prawach studenta - zgodnie z wymogami ustawowymi.

Rektor UG dodał, że identyfikacja dr hab. D. jako autorki zgłoszenia z dnia 3 lipca 2023 r. nie budzi wątpliwości ze względu na użycie służbowego adresu poczty elektronicznej. W opinii Rektora UG nie znajduje też uzasadnienia zarzut naruszenia art. 63 § 1 KPA przez Prodziekana UG i Prorektora UG, którzy pozostają w strukturze Uniwersytetu jako pracownicy organu (według nomenklatury kodeksowej). Nie stanowi naruszenia tego przepisu działanie Prodziekana UG, który za pośrednictwem służbowej (uniwersyteckiej) poczty elektronicznej zawiadomił właściwego Prorektora UG o nagannym zachowaniu skarżącego, ani działanie Prorektora UG, który w związku z tym zawiadomieniem wydał z upoważnienia Rektora UG decyzję o zawieszeniu skarżącego w prawach studenta. Tym bardziej nie mają znaczenia podnoszone przez skarżącego zarzuty naruszenia przepisów Kodeksu karnego przez pracowników UG. Kontrola sądowoadministracyjna nie obejmuje bowiem badania zgodności działania administracji publicznej z przepisami karnoprawnymi.

Odnosząc się natomiast do zarzutu skarżącego w zakresie pkt 2 decyzji Rektor UG wskazał, że w jego ocenie, podejrzenie popełnienia przez skarżącego czynu z art. 190a § 1 Kodeksu karnego uzasadniało i czyniło niezbędnym natychmiastowe zawieszenie skarżącego w prawach studenta. Zdaniem Rektora UG, w gronie studentów i innych członków społeczności Uniwersytetu Gdańskiego nie ma miejsca dla osób, wobec których zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa tzw. stalkingu wobec promotora pracy dyplomowej. Natychmiastowe zawieszenie skarżącego w prawach studenta leżało więc w interesie wszystkich członków społeczności akademickiej Uniwersytetu Gdańskiego. Z tego względu, nadanie zaskarżonej decyzji z rygoru natychmiastowej wykonalności było uzasadnione i konieczne.

Postanowieniem z dnia 20 października 2023 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gdańsku, działając na podstawie art. 111 § 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t.j. Dz.U. z 2023

r. poz. 1634 ze zm.), powoływanej dalej jako "PostAdmU", połączył sprawę o sygn. akt III SA/Gd 550/23 ze sprawą o sygn. akt III SA/Gd 477/23 w celu ich łącznego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia, skargi w tych sprawach pozostawały ze sobą w związku, bowiem dotyczyły jednej decyzji.

Pismem z dnia 14 grudnia 2023 r. organ przekazał do Sądu uwierzytelniony odpis decyzji z dnia 12 grudnia 2023 r., którą uchylono zaskarżoną decyzję Rektora UG z dnia 10 lipca 2023 r. o zawieszeniu J. K. w prawach studenta.

Z treści przedmiotowej decyzji wynika, iż została ona wydana na wniosek Rzecznika Dyscyplinarnego ds. Studentów i Doktorantów UG, który zwrócił się do Prorektora ds. Studenckich i Kształcenia UG, działającego z upoważnienia Rektora UG, o przywrócenie praw studenckich obwinionemu J. K. Rzecznik Dyscyplinarny w swoim wniosku wskazał, że na obecnym etapie postępowania zawieszenie obwinionego w prawach studenckich nie jest konieczne. Postępowanie wyjaśniające prowadzone przez Rzecznika Dyscyplinarnego w sprawie możliwości popełnienia deliktu dyscyplinarnego przez J. K. zostało już bowiem zakończone skierowaniem do Komisji Dyscyplinarnej wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego i ukaranie studenta.

Następnie w dniu 7 lutego 2024 r. do Sądu wpłynął, przekazany przez organ, skan decyzji Rektora UG z dnia 24 stycznia 2024 r. o skreśleniu J. K. z listy studentów z powodu niezłożenia pracy dyplomowej w terminach określonych w przepisach Regulaminu Studiów UG wraz z oświadczeniem J. K. (datowanym na dzień 6 lutego 2024 r.) o zrzeczeniu się prawa do złożenia wniosku do Rektora UG o ponowne rozpatrzenie sprawy skreślenia z listy studentów w związku z decyzją z dnia 24 stycznia 2024 r.

Na rozprawie pełnomocnik organu wniósł o umorzenie postępowania z uwagi na to, że decyzja o zawieszeniu skarżącego w prawach studenta została uchylona, a skarżący został skreślony z listy studentów. Alternatywnie pełnomocnik organu wniósł o oddalenie skargi. Pełnomocnik organu wyjaśnił, że postępowanie dyscyplinarne wobec skarżącego zakończyło się orzeczeniem wymierzającym karę zawieszenia w prawach studenta na okres 1 roku z zaliczeniem na poczet tej kary zawieszenia wynikającego z zaskarżonej decyzji. Skarżący wniósł natomiast o uchylenie kary zawieszenia lub o umorzenie postępowania.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gdańsku zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 1 § 1 i § 2 ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. - Prawo o ustroju sądów administracyjnych (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 2492 ze zm.), sądy administracyjne sprawują wymiar sprawiedliwości przez kontrolę działalności administracji publicznej pod względem zgodności z prawem, jeżeli ustawy nie stanowią inaczej.

W myśl art. 145 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1634 ze zm.) dalej powoływanej w skrócie jako "PostAdmU", uwzględnienie skargi następuje w przypadku: naruszenia prawa materialnego, które miało wpływ na wynik sprawy, naruszenia prawa dającego podstawę do wznowienia postępowania administracyjnego lub innego naruszenia przepisów postępowania, jeśli mogło mieć ono istotny wpływ na wynik sprawy (pkt 1), a także w przypadku stwierdzenia przyczyn powodujących nieważność kontrolowanego aktu (pkt 2) lub wydania tego aktu z naruszeniem prawa (pkt 3).W przypadku uznania, że skarga nie ma uzasadnionych podstaw podlega ona oddaleniu, na podstawie art. 151 PostAdmU. Stosownie natomiast do art. 134 § 1 PostAdmU, sąd wydaje rozstrzygnięcie w granicach danej sprawy, nie będąc związany zarzutami i wnioskami skargi oraz powołaną podstawą prawną.

Dokonując kontroli zaskarżonego aktu w oparciu o wskazane kryteria, Sąd stwierdził, że złożona skarga zasługuje na uwzględnienie, choć nie wszystkie zarzuty zawarte w skardze okazały się trafne.

Kontrolą Sądu w niniejszej sprawie została objęta decyzja Rektora UG z dnia 10 lipca 2023 r., wydana w przedmiocie zawieszenia skarżącego w prawach studenta do czasu wydania orzeczenia przez komisję dyscyplinarną.

Zaskarżona decyzja wydana została na podstawie art. 312 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 742 ze zm.), powoływanej dalej jako "p.s.w.n.". Zgodnie z treścią tego przepisu, w przypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia przez studenta przestępstwa, rektor jednocześnie z poleceniem przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego może zawiesić studenta w prawach studenta do czasu wydania orzeczenia przez komisję dyscyplinarną. Wbrew zarzutowi skargi, w przepisach prawa istnieje zatem, co do zasady, podstawa do wydania orzeczenia w przedmiocie zawieszenia studenta w prawach studenta do czasu wydania orzeczenia przez komisję dyscyplinarną.

Z brzmienia przywołanego art. 312 ust. 5 p.s.w.n. wynika, że decyzja o zawieszeniu w prawach studenta podejmowana jest w ramach uznania administracyjnego, jednakże przy związaniu organu przesłanką formalną - wydaniem przez

rektora polecenia wszczęcia postępowania wyjaśniającego oraz przesłanką materialną - w postaci ustalenia zaistnienia uzasadnionego podejrzenia popełnienia przez studenta przestępstwa.

Wystąpienie tych dwóch przesłanek jest konieczne do zastosowania dyspozycji określonej w tym przepisie, tj. zawieszenia w prawach studenta do czasu wydania orzeczenia przez komisję dyscyplinarną.

Wskazać przy tym należy, że po wydaniu przez rektora polecenia wszczęcia postępowania wyjaśniającego i wszczęciu tego postępowania, zastosowanie instytucji z art. 312 ust. 5 p.s.w.n. jest także możliwe. Termin "jednocześnie" wyznacza najwcześniejszy moment zawieszenia studenta w prawach, zastosowanie tego środka będzie możliwe także w toku postępowania wyjaśniającego oraz dyscyplinarnego (por. wyrok WSA w Gliwicach z dnia 9 września 2022 r. sygn. akt III SA/Gl 154/22).

W rozpoznawanej sprawie została spełniona przesłanka formalna - wydanie przez rektora polecenia wszczęcia postępowania wyjaśniającego. Niemniej jednak wskazać należy, że rektor polecając wszczęcie postępowania wyjaśniającego nie sprecyzował, w sprawie jakiego czynu wszczęcie postępowania winno nastąpić. Postanowieniem z dnia 7 lipca 2023 r. wszczęto wobec studenta postępowanie wyjaśniające w sprawie podejrzenia popełnienia deliktu dyscyplinarnego, polegającego na naruszeniu zasad Kodeksu etyki studenta UG i na postępowaniu niezgodnie z przepisami prawa obowiązującymi w Uniwersytecie, powszechnie uznawanymi tradycjami i dobrymi obyczajami akademickimi oraz treścią ślubowania studenta UG. Prowadzone postępowanie wyjaśniające nie dotyczyło przestępstwa uporczywego nękania, przewidzianego w art. 190a § 1 kodeksu karnego, zgodnie z którym, kto przez uporczywe nękanie innej osoby lub osoby dla niej najbliższej wzbudza u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia lub istotnie narusza jej prywatność, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

Podejrzenie popełnienia deliktu dyscyplinarnego, polegającego na naruszeniu zasad Kodeksu etyki studenta UG i na postępowaniu niezgodnie z przepisami prawa obowiązującymi w Uniwersytecie, powszechnie uznawanymi tradycjami i dobrymi obyczajami akademickimi oraz treścią ślubowania studenta UG nie uzasadnia zawieszenia studenta w prawach studenta do czasu wydania orzeczenia przez komisję dyscyplinarną. Zawieszenie to jest możliwie jedynie w przypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia przez studenta przestępstwa.

W sprawie brak jest spójności między decyzją o zawieszeniu w prawach studenta i przedmiotem wszczętego postępowania wyjaśniającego.

Przechodząc do spełnienia w niniejszej sprawie przesłanki materialnej - uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa, wskazać należy, że pojęcie "uzasadnionego podejrzenia" popełnienia przestępstwa nakłada na organ obowiązek dokonania wnikliwej oceny okoliczności faktycznych danej sprawy, uzasadniającej przyjęcie, że fakt popełnienia przestępstwa został w wystarczający sposób wykazany.

W tym zakresie organ nie działa w granicach uznania administracyjnego, lecz w oparciu o ustalone fakty. Oznacza to, że uzasadnienie powinno zawierać wskazanie powodów przyjęcia przez organ, że doszło do uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa i musi być ono przekonujące. Organ jest zobowiązany do przedstawienia argumentów przemawiających za przyjęciem, że przesłanka ta wystąpiła.

Instytucja zawieszenia w prawach studenta przyjmuje charakter środka zapobiegawczego, nie służy ona ocenie, czy student dopuścił się zarzucanych mu czynów. Jednak jedynie ich uzasadnione podejrzenie umożliwia organowi zastosowanie środka w postaci czasowego uniemożliwienia wykonywania praw i obowiązków studenta takich jak np. udział w zajęciach dydaktycznych, korzystanie z akademika czy ograniczenie bądź wstrzymanie pomocy stypendialnej (por. wyrok WSA w Poznaniu z dnia 27 kwietnia 2023 r. sygn. akt II SA/Po 64/23).

Zaskarżona decyzja, zdaniem Sądu, nie spełnia wskazanych wymogów. Okoliczności wskazane przez organ nie pozwalają na przyjęcie, że w sprawie wystąpiła przesłanka w postaci "uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa" skutkująca możliwością zawieszenia w prawach studenta. Sformułowanie "uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa" wskazuje, że zgromadzony materiał dowodowy w sprawie powinien dostatecznie uzasadniać powzięcia takiego podejrzenia. Podejrzenie to musi być oparte na usprawiedliwionych podstawach.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy, na którym Rektor UG oparł zaskarżone rozstrzygnięcie, to zawiadomienie sporządzone przez prof. UG dr hab. A. B. oraz załączone do tego zawiadomienia zgłoszenie prof. UG dr hab. C. D. (pełniącej funkcję promotora pracy magisterskiej skarżącego). W żadnym z tych dokumentów nie wskazywano na popełnienie przez studenta przestępstwa określonego w art. 190a § 1 Kodeksu karnego. W zgłoszeniu dr hab. C. D. jest mowa wyłącznie o naruszeniu norm i zachowań przewidzianych w Kodeksie Etyki Studenta.

Przepis art. 190a § 1 Kodeksu karnego przewiduje zachowanie sprawcy, który przez uporczywe nękanie innej osoby lub osoby dla niej najbliższej wzbudza u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia lub istotnie narusza jej prywatność. Ściganie przestępstwa określonego w § 1 art. 190a Kodeksu karnego następuje na wniosek pokrzywdzonego (art. 190a § 4 Kodeksu karnego).

Załączona do akt korespondencja opisuje naganne zachowanie skarżącego w kontaktach ze swoją promotor, jednakże nie można na jej podstawie wywieźć - jak wskazywał organ w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji - że skarżący uporczywie nękał prof. UG dr hab. C. D., co wzbudziło u niej poczucie zagrożenia lub udręczenia lub istotnie naruszyło jej prywatność. W wymienionym zawiadomieniu promotor skarżącego wskazała, że skarżący stał się wobec niej natarczywy, wykonując liczne telefony na jej prywatny numer telefonu, którego mu nie udostępniała, nie wskazała jednak, że zachowanie skarżącego wzbudzało u niej poczucie zagrożenia lub udręczenia, albo że naruszyło jej prywatność w sposób istotny, bowiem w prosty sposób, poprzez zablokowanie kontaktu telefonicznego, zakończyła ona te naruszenia.

Organ miał możliwość zastosowania instytucji zawieszenia w prawach studenta także po wszczęciu postępowania wyjaśniającego i wysłuchaniu stron konfliktu. W sytuacji otrzymania w istocie jednego dokumentu w postaci zgłoszenia prof. UG dr hab. C. D., organ powinien wydać ewentualną decyzję po wysłuchaniu promotor skarżącego, celem ustalenia okoliczności dotyczących zachowania skarżącego i jego skutków, czego nie uczynił. Organ nie wysłuchał także skarżącego, by poznać jego stanowisko i wersję wydarzeń. Brak jest także w aktach sprawy oświadczenia promotor skarżącego odnośnie złożenia przez nią, jako pokrzywdzoną, wniosku o ściganie przestępstwa z art. 190a § 1 Kodeksu.

Decyzje podejmowane na podstawie art. 312 ust. 5 p.s.w.n. mają charakter uznaniowy. Uznanie administracyjne jest prawnie dopuszczalną przez przepis prawa materialnego możliwością alternatywnego rozstrzygnięcia sprawy administracyjnej, po dokonaniu w sprawie ustaleń, organ winien dokonać w ramach uznania administracyjnego wyboru, czy zastosować przewidzianą normą art. 312 ust. 5 p.s.w.n. instytucję. Dopiero wystąpienie przesłanki materialnej w postaci uzasadnionego podejrzenia popełnienia przez studenta przestępstwa (oraz wcześniej opisanej przesłanki formalnej) daje rektorowi możliwość działania w ramach uznania administracyjnego, a więc skorzystania z możliwości zawieszenia studenta w prawach studenta (lub nie skorzystania z tej możliwości).

Wydając decyzję organ winien mieć na względzie, że zawieszenie w prawach studenta do czasu wydania orzeczenia przez komisję dyscyplinarną jest to środek zapobiegawczy, który nie może być stosowany jako surogat kary dyscyplinarnej. Zatem wyłączona jest dowolność motywacji rektora i wymagana jest odpowiednia waga przyczyny skorzystania przez rektora z możliwości zawieszenia studenta w prawach studenta (por. wyrok WSA w Gliwicach z dnia 2 marca 2017 r. sygn. akt IV SA/Gl 667/16). Organ powinien wskazać jakie okoliczności skłoniły go do wyboru możliwości zawieszenia studenta w prawach studenta. Istotą decyzji uznaniowej jest pozostawienie organowi swobody wyboru określonego rozwiązania w ramach tzw. luzu decyzyjnego, jednakże z zastrzeżeniem, że wybór ten powinien być odpowiednio uzasadniony. Ocena sądu w tym zakresie, dotyczy tego czy organ administracji nie przekroczył granicy uznania administracyjnego. Z uzasadnienia wyboru jednego z możliwych rozwiązań, wynikać powinno, dlaczego organ zdecydował się na zajęcie określonego stanowiska, w szczególności gdy przyjmuje rozwiązanie negatywne dla strony. Ocenie sądu podlega, czy okoliczności podane przez rektora nie są dowolne i czy rozsądnie rzecz biorąc mogą uzasadniać skorzystanie przez organ z możliwości zawieszenia studenta w prawach studenta. Oczywistym jest bowiem, że podejmowanie decyzji opartych na uznaniu administracyjnym nie może oznaczać dowolności i arbitralności (por. wyrok WSA w Gliwicach z dnia 5 kwietnia 2017 r. sygn. akt IV SA/Gl 574/16).

Skorzystanie przez rektora z wynikającego z art. 312 ust. 5 p.s.w.n. uprawnienia może być zasadne zwłaszcza wtedy, gdy prawdopodobne jest orzeczenie przez komisję dyscyplinarną kary najsurowszej w postaci wydalenia studenta z uczelni. Zaskarżona decyzja nie zawiera rozważań i uzasadnienia w tym zakresie.

Reasumując, zdaniem Sądu, zaskarżona decyzja została wydana bez wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy, czym naruszono art. 7 KPA, art. 77 § 1 KPA oraz art. 80 KPA Przypomnieć należy, że przepisy art. 7, art. 77 § 1 i art. 80 KPA nakazują organom administracji publicznej ustalenie istotnych w sprawie kwestii po wyczerpującym zebraniu, rozpatrzeniu i ocenie całego materiału dowodowego. Zmaterializowanie tych reguł powinno znaleźć odzwierciedlenie w uzasadnieniu decyzji, sporządzonym w myśl art. 107 § 3 KPA Dopiero zadośćuczynienie nakazom wynikającym z przytoczonych regulacji procesowych, umożliwiało prawidłową subsumcję normy materialnoprawnej zawartej w art. 312 ust. 5 p.s.w.n.

W rozpoznawanej sprawie brak było wystarczających podstaw do uznania, że wystąpiła przesłanka "uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa", która była główną podstawą do wydania zaskarżonej decyzji. Ustalenia organu pozwalały jedynie na wydanie rzecznikowi dyscyplinarnemu polecenia wszczęcia postępowania wyjaśniającego ze względu

na naruszenie przez skarżącego przepisów obowiązujących w uczelni oraz za czyny uchybiające godności studenta, na co zresztą wskazywała w swoim zawiadomieniu dr hab. C. D., prof. UG, i co też rzecznik dyscyplinarny uczynił.

Wskazać należy, że wprawdzie podstawa prawna decyzji rektora o zawieszeniu studenta w prawach studenta (art. 312 ust. 5 p.s.w.n.) zamieszczona została w rozdziale 2 działu VII ustawy zatytułowanym "Odpowiedzialność dyscyplinarna studentów" i sama decyzja związana jest z odpowiedzialnością dyscyplinarną studentów, to jednak decyzja taka nie jest wydawana w ramach postępowania dyscyplinarnego, ani w ramach poprzedzającego go postępowania wyjaśniającego, do którego mają odpowiednio zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania karnego (art. 320 p.s.w.n.). Powyższe prowadzi do wniosku, że przy jej wydaniu stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd stwierdził, że zaskarżona w sprawie decyzja w przedmiocie zawieszenia skarżącego w prawach studenta (punkt 1) została wydana z naruszeniem przepisów postępowania, co doprowadziło do wadliwego zastosowania art. 312 ust. 5 p.s.w.n. i w konsekwencji skutkować musiało koniecznością jej uchylenia na mocy art. 145 § 1 pkt 1 lit. a i c PostAdmU

Konsekwencją uchylenia zaskarżonej decyzji jest także uchylenie jej punktu 2 o nadaniu decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności. Wadliwości punktu 1 decyzji i jej wyeliminowanie z obrotu prawnego, uczyniło zbędnymi szczegółowe rozważania co do zaistnienia w sprawie przesłanek nadania decyzji takiego rygoru. Wskazać jednak należy, że zgodnie z art. 108 § 1 KPA decyzji, może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności, gdy jest to niezbędne ze względu na ochronę zdrowia lub życia ludzkiego albo dla zabezpieczenia gospodarstwa narodowego przed ciężkimi stratami bądź też ze względu na inny interes społeczny lub wyjątkowo ważny interes strony. Przesłanka istnienia innego interesu społecznego winna być oceniana w kontekście wagi pozostałych wskazanych w tym przepisie przesłanek, które mają charakter wyjątkowo istotny. Takiej wagi innego interesu społecznego w niniejszej sprawie nie wykazano.

W sprawie brak było podstaw do umorzenia postępowania sądowoadministracyjnego z uwagi na uchylenie przez organ decyzji o zawieszeniu skarżącego w prawach studenta. Zaskarżona decyzja przez długi czas pozostawała w obrocie prawnym i wywoływała skutki prawne. Skarżący ma zatem prawo do dokonania przez sąd oceny jej prawidłowości.

Przytoczone przez organ okoliczności, które nastąpiły już po wydaniu decyzji (uchylenie decyzji, skreślenie skarżącego z listy studentów) uzasadniać będą umorzenie przez organ postępowania w przedmiocie zawieszenia w prawach studenta, na podstawie art. 105 § 1 KPA, jako bezprzedmiotowego.

Powołane w treści niniejszego uzasadnienia orzeczenia sądów administracyjnych dostępne są w internetowej Centralnej Bazie Orzeczeń Sądów Administracyjnych (orzeczenia.nsa.gov.pl). Część tych orzeczeń zapadła na tle poprzednio obowiązującej ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. z 2017 r. poz. 2183 ze zm.), zawierającej analogiczną regulację w zakresie zawieszenia studenta, jak w aktualnie obowiązującej ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, zatem postawione w nich tezy pozostają nadal aktualne.